

DĚTI LOVÍCÍ ONLINE PREDÁTORY NA VLASTNÍ PĚST? NEDOPORUČUJEME! POMÁHAJÍ TAK SPÍŠE SAMOTNÝM PACHATELŮM.

Kamil KOPECKÝ, Václav PÍSECKÝ

V posledních dnech zaplavují sociální sítě informace o tom, že děti (a dospívající) ve snaze napodobit situace zachycené ve filmu *V síti* zkoušejí online predátory lovit samy - na vlastní pěst. Své aktivity pak prezentují např. ve formě videí, která rozšiřují mezi další uživatele sítě. Tyto aktivity však v žádném případě nedoporučujeme, způsobí více škody, než užitku.

Přibližně měsíc po premiéře filmu [V síti](#) (a jeho dětské verze) poradna projektu E-Bezpečí Univerzity Palackého v Olomouci (www.napisnam.cz) zachytila 3 případy, ve kterých se děti cíleně pokoušely navazovat kontakty s neznámými osobami a napodobovaly styl komunikace, který byl pravděpodobně skutečně filmem inspirován. Při bližší analýze jednoho z případů se podařilo zjistit, že jde s vysokou pravděpodobností o pouhou dětskou hru, kde "pachatelem" byl spolužák dítěte, které komunikaci iniciovalo.

Stejně tak E-Bezpečí dostalo celou řadu odkazů na youtube kanály s videi, ve kterých se o to samé pokoušeli nezletilí (ale i zletilí) youtubeři. Co je třeba říci, k podobným reakcím a nápodobě dochází vždy, když se objeví vážné celospolečenské téma, ze kterého lze vytěžit mediální pozornost. Není tedy novinkou, že podobné reakce vzbudil i snímek *V síti*.

Policie ČR podobné hry na detektivy rozhodně nedoporučuje. Děti, ale ani dospělí, nejsou schopni rozlišit, co je ještě neškodná komunikace a kdy hrozí reálné nebezpečí. Děti nemají znalosti a schopnosti rozpoznat zda se jedná opravdu o sexuálního útočníka nebo ne. Zaznamenali jsme, že některé mediálně známé osobnosti občas k podobným aktivitám přímo vyzývají, ale zdůrazňujeme, že podobné lehkovážné “hry” mohou být velmi nebezpečné.

Velká část sociálního experimentu V síti se odehrává v prostředí online seznamovacích a komunikačních platforem, které jsou určeny především pro dospělé publikum. **Děti nízkého věku (do 13 let věku, cca do příchodu puberty) však přirozeně tato prostředí ve většině případů nepoužívají, nejsou k používání těchto služeb nijak motivovány** - zajímají je online hry, pokec s kamarády, hudba a video, streamování, youtubeři a museři apod, ale primárně se na internetu neseznamují (to přichází až podstatně později). Pokud bude dítě aktivně využívat služby, které pro něj nejsou určeny, logicky se pak setká s komunikací a obsahem, který je pro něj nevhodný (např. sexuální obsah, vulgární komunikace, pornografie, extrémistický obsah apod.). Mimochodem, minimální věková hranice pro přístup k online službám zpracovávajícím osobní údaje, je od roku 2019 15 let.

Je třeba také zdůraznit, že sociální experiment V síti bohužel v mnoha lidech vzbudil nesmyslnou představu, že každé dítě, které vstoupí do online prostředí, je okamžitě atakováno sexuálními devianty. Takto to ale ve virtuálním prostředí nefunguje. Pokud děti navštěvují stránky a služby přiměřené jejich věku, je pravděpodobnost kontaktu s někým nevhodným téměř minimalizována.

U popisovaných her na lovce je i další nebezpečí. Výsledky podobných “her” jsou zveřejňovány na sociálních sítích s cílem zajistit sledovanost profilů tzv. lovců. Může zde docházet k bezdůvodnému označování (nálepkování) někoho za sexuálního predátora, devianta nebo pedofila. Toto je také velmi nebezpečné s pohledu ochrany osobnosti. Takového veřejné pranýřování bez rozhodnutí příslušného soudu, kterého jsme nyní často svědky právě v souvislosti s dokumentem V síti, je naprosto nepřijatelné.

Rodič musí dítěti vysvětlit, že přestože se jeho syn či dcera bude snažit dělat “prospěšnou věc” a odhalovat potenciální sexuální predátory, ve skutečnosti pachatelům pomáhá. **Aby totiž dítě dokázalo podobného pachatele “odhalit”, komunikaci zpravidla samo iniciuje, komunikuje návodně, zjednodušeně řečeno pachatele k reakci provokuje.** Tato cesta navázání kontaktu je snazší, rychlejší, efektivnější - ale pořízené důkazní materiály jsou prakticky nepoužitelné a pro policii, státní zástupce a soudce použitelné jen ve velmi omezené míře. Skutečně podobný typ her nedoporučujeme.

Rozhodně je nutné aby rodiče věděli, jak se jejich děti baví i v online prostředí. Je naprosto nezbytné, aby rodiče měli přehled o aktivitách svých dětí na sociálních sítích a ve virtuálním prostředí. Je to stejné jako v reálném životě, kdy se rodiče většinou zajímají, s kým a jak jejich potomek tráví volný čas. Zakazování aplikací nebo internetových služeb je kontraproduktivní. Děti se k obsahu, který je zajímavý, dostanou i bez svolení rodičů. Proto je nutná vzájemná důvěra a otevřenost.

S případy, kdy je dítě v online prostředí někým neznámým osloveno, se v naší poradně setkáváme (a v poměru k ostatním případům spojeným se zneužitím intimních materiálů méně často, jsou téměř výhradně spojeny s online seznamkami či diskusními skupinami určenými k seznamování). Nemůžeme však říci, jak staří tito uživatelé jsou - jsou často maskováni za falešný profil (třeba dítěte) a s dítětem komunikují textově, jen velmi malá část prostřednictvím videochatu, který však může být podvržen (viz [webcam trolling](#)). Sexuálně motivovaná komunikace je velmi častá především u partnerů a bývá velmi často konsensuální, dobrovolná. Bohužel po rozchodu partnerů dochází ke zneužití pořízených materiálů a k následné dehonestaci. Tyto případy zachycujeme daleko častěji než komunikaci dítěte a dospělé neznámé osoby.

Pokud dítě navštěvuje služby přiměřené jeho věku, je pravděpodobnost kontaktu s dospělou osobou velmi malá. V případě, že se pohybuje ve virtuálním prostředí například online seznámků, je téměř jisté, že logicky narazí na nevhodný obsah nebo věku nevhodný způsob komunikace. Díky letité masivní

prevenci, se většina našich dětí umí v online prostředí orientovat a v případě setkání se s nevhodným chováním má znalosti jak se bránit. Mnoho dětí také zná, jak tyto nevyžádané kontakty nahlašovat správcům služeb.

Na závěr je třeba říci, že **pokud bude dítě dodržovat obecné zásady internetové bezpečnosti (především nesdílet vlastní intimní materiály v online prostředí a nesdělovat o sobě v online světě příliš citlivé informace) a nebude používat služby, které pro něj nejsou určeny, riziko kontaktu se skutečnými online predátory je skutečně nízké.** Navíc je velmi důležité, aby se dítě nebálo v krizových situacích obrátit s prosbou o pomoc na rodiče, učitele nebo různé anonymní linky (Linka bezpečí, E-Bezpečí apod.). **Internet je skvělý a užitečný nástroj a není třeba jej démonizovat.**

Pro E-Bezpečí

Kamil Kopecký, Univerzita Palackého v Olomouci
Václav Písecký, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy